DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

12. juli 2001 *

I sag C-365/99,

Den Portugisiske Republik ved L. Fernandes og M.J. Abecassis, som befuldmægtigede, bistået af advogados C. Aguiar og T. Ferreira de Lima samt avocat G. van der Wal, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 1999/517/EF af 28. juli 1999 om ændring af beslutning 98/653/EF om hasteforanstaltninger som følge af forekomsten af bovin spongiform encephalopati i Portugal (EFT L 197, s. 45), for så vidt som denne forlænger udførselsforbuddet i artikel 4 i

* Processprog: portugisisk.

beslutning 98/653/EF af 18. november 1998 om hasteforanstaltninger som følge af forekomsten af bovin spongiform encephalopati i Portugal (EFT L 311, s. 23) til den 1. februar 2000,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. La Pergola, samt dommerne M. Wathelet, D.A.O. Edward, L. Sevón (refererende dommer) og S. von Bahr,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at Den Portugisiske Republik har afgivet mundtligt indlæg i retsmødet den 22. februar 2001, hvor den var repræsenteret af advokaterne T. Ferreira de Lima og L. Parret,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 27. marts 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 4. oktober 1999 har Den Portugisiske Republik i henhold til artikel 230 EF anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens beslutning 1999/517/EF af 28. juli 1999 om ændring af beslutning 98/653/EF om hasteforanstaltninger som følge af forekomsten af bovin spongiform encephalopati i Portugal (EFT L 197, s. 45, herefter »den anfægtede beslutning«), for så vidt som denne forlænger udførselsforbuddet i artikel 4 i beslutning 98/653/EF af 18. november 1998 om hasteforanstaltninger som følge af forekomsten af bovin spongiform encephalopati i Portugal (EFT L 311, s. 23) til den 1. februar 2000.

Retsgrundlaget

2 Beslutning 98/653 bestemmer i artikel 4:

»Portugal sørger for, at følgende indtil den 1. august 1999 ikke afsendes fra Portugals område til andre medlemsstater eller til tredjelande, når det hidrører fra kvæg, som er slagtet i Portugal:

a) kød

b) produkter, som kan indgå i fødekæden (levnedsmidler og foder)

c) materiale, som skal anvendes i kosmetiske midler, lægemidler eller medicinsk udstyr.«

3 Beslutning 98/653 har hjemmel i:

— EF-traktaten

— Rådets direktiv 90/425/EØF af 26. juni 1990 om veterinærkontrol og zooteknisk kontrol i samhandelen med visse levende dyr og produkter inden for Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked (EFT L 224, s. 29), som senest ændret ved direktiv 92/118/EØF af 17. december 1992 om dyresundhedsmæssige og sundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af produkter, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbestemmelser, som omhandlet i bilag A, kapitel I, i direktiv 89/662/EØF, og for så vidt angår patogener, i direktiv 90/425/EØF (EFT 1993 L 62, s. 49), særlig artikel 10, stk. 4, og

— Rådets direktiv 89/662/EØF af 11. december 1989 om veterinærkontrol i samhandelen i Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked (EFT L 395, s. 13), som senest ændret ved direktiv 92/118, særlig artikel 9, stk. 4.

4 Anden og tredje betragtning til beslutning 98/653 siger bl.a.:

— Der blev anmeldt 66 tilfælde af bovin spongiform encephalopati (herefter »BSE«) i Portugal i perioden fra den 1. januar 1998 til den 14. oktober 1998; dette resulterer i en BSE-forekomst, beregnet over de sidste 12 måneder, på 105,6 tilfælde pr. million dyr på over to år, og der er sket en kraftig stigning i antallet af forekomsten siden juni 1998.

— Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor gennemførte besøg i Portugal i perioden fra den 28. september til den 2. oktober 1998; ved dette besøg blev resultaterne fra de tidligere besøg bekræftet, nemlig at der til trods for en generel forbedring blev iagttaget nogle fortsatte mangler, når det gælder håndhævelsen af foranstaltningerne til bekæmpelse af BSE-risikofaktorerne.

5 Artikel 13 i beslutning 98/653 bestemmer navnlig, at Den Portugisiske Republik gennemfører et program, hvoraf det fremgår, at alle relevante EF-forskrifter for identifikation og registrering af dyr, anmeldelse af dyresygdomme, epidemiologisk overvågning for overførbar spongiform encephalopati (herefter »TSE«) og alle andre EF-forskrifter for beskyttelse mod BSE reelt overholdes. Den Portugisiske Republik skal i henhold til denne bestemmelse ligeledes vedtage et program, hvoraf det fremgår, at bestemmelserne i denne beslutning og de relevante nationale foranstaltninger for beskyttelse mod BSE reelt overholdes.

6 I henhold til artikel 14 i beslutning 98/653 er Den Portugisiske Republik forpligtet til hver fjerde uge at sende Kommissionen en rapport om anvendelsen af de beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet over for TSE i overensstemmelse

med EF-bestemmelserne og de nationale bestemmelser, og om resultaterne af det i beslutningens artikel 13 nævnte program.

7 Artikel 15 i beslutning 98/653 bestemmer:

»Kommissionen gennemfører EF-inspektioner på stedet i Portugal:

a) for at kontrollere anvendelsen af bestemmelserne i nærværende beslutning, navnlig hvad angår gennemførelsen af officiel kontrol

b) for at undersøge, hvordan udviklingen i sygdommens forekomst forløber, og om de relevante nationale foranstaltninger reelt håndhæves, og for at foretage en risikovurdering, som viser, om de relevante foranstaltninger er truffet til at gribe ind over for enhver risiko.«

8 Artikel 16 i beslutning 98/653 har følgende ordlyd:

»1. Denne beslutning tages op til revision senest 18 måneder efter vedtagelsen i afventning af en samlet undersøgelse af situationen, navnlig på baggrund af udviklingen i sygdommens forekomst og håndhævelsen af de relevante foranstaltninger og på baggrund af nye videnskabelige oplysninger.

2. [...]

3. Denne beslutning ændres i givet fald efter høring af den relevante videnskabelige komité efter proceduren i artikel 17 i direktiv 89/662/EØF.«

9 Beslutning 98/653 blev ændret ved den anfægtede beslutning, hvis artikel 1, punkt 2, bestemmer:

»I artikel 4 ændres '1. august 1999' til '1. februar 2000'.«

10 Fjerde til syvende betragtning til den anfægtede beslutning har følgende ordlyd:

»(4) Forbuddet mod at forsende kvægprodukter fra Portugal gælder kun indtil den 1. august 1999, under forudsætning af at det ved hjælp af en risikovurdering, som skal foretages på grundlag af resultaterne af et besøg aflagt af Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret, og under hensyntagen til sygdommens udvikling påvises, at der er truffet passende foranstaltninger til at få enhver risiko under kontrol, og at EF's og medlemsstaternes relevante foranstaltninger overholdes og gennemføres i praksis.

(5) På det generelle møde i komitéen under Verdensorganisationen for Dyresundhed (Det Internationale Kontor for Epizootier) (OIE) den 17.-21. maj 1999 blev der vedtaget et forslag fra Kommissionen for OIE's internationale dyresundhedskodeks om kriterierne for bestemmelse af et lands eller et områdes BSE-status; ifølge disse kriterier vil et land eller et område blive klassificeret som havende en høj BSE-incidens, hvis der i det pågældende land eller område inden for de seneste tolv måneder har været mere end hundrede tilfælde pr. 1 million dyr i den del af kvægbestanden, der er over 24 måneder;

Portugals nuværende BSE-incidens beregnet for de seneste 12 måneder pr. 1 million dyr på over 24 måneder er på 211; Portugal skal derfor klassificeres som havende en høj BSE-incidens; i artikel 3.2.13.9 i ovennævnte kodeks anbefales der betingelser for indførsel af udbenet kød og kødprodukter fra kvæg fra lande eller områder med en høj BSE-incidens; Portugal kan ikke fremlægge garantier for, at disse betingelser er opfyldt.

(6) Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret aflagde besøg i Portugal for at se på BSE-relaterede emner fra den 22. februar til den 3. marts og fra den 19. til den 23. april 1999; disse besøg har dannet grundlag for en vurdering af, hvordan foranstaltningerne til beskyttelse mod BSE anvendes, og hvor effektive de er; det blev efter disse besøg konkluderet, at der i løbet af kort tid var gjort et stort arbejde og sket væsentlige fremskridt med hensyn til at gennemføre foranstaltninger til at få risikoen under kontrol, selv om ikke alle foranstaltninger var gennemført på passende vis.

(7) På denne baggrund bør forbuddet mod forsendelse af kvægprodukter opretholdes.«

11 11. betragtning til den anfægtede beslutning præciserer, at de i beslutningen fastsatte foranstaltninger er i overensstemmelse med udtalelse fra Den Stående Veterinærkomité.

Sagens behandling ved Domstolen

12 Den Portugisiske Republiks stævning er blevet forskriftsmæssigt forkyndt for Kommissionen. Da Kommissionen ikke har indgivet svarskrift inden for den

fastsatte frist, har Den Portugisiske Republik i overensstemmelse med artikel 94, stk. 1, i Domstolens procesreglement fremsat begæring om, at Domstolen afsiger dom efter dens påstand.

13 Det må i den forbindelse ganske rigtigt fastslås, at Kommissionen, som er lovligt indstævnt, ikke har indgivet svarskrift inden for den fastsatte frist, som omhandlet i artikel 40, stk. 1, i Domstolens procesreglement. Domstolen må som følge heraf afsige udeblivelsesdom. Da der er ikke tvivl om, at sagen kan antages til realitetsbehandling, skal Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 94, stk. 2, undersøge, om sagsøgerens påstande forekommer begrundede.

Realiteten

14 Den portugisiske regering har påberåbt sig fire anbringender til støtte for annullationspåstanden, nemlig manglende begrundelse, tilsidesættelse af Det Internationale Kontor for Epizootiers (herefter »OIE«) dyresundhedskodeks, tilsidesættelse af proceduremæssige krav og princippet om en forskriftsmæssig forvaltning samt endelig tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet.

Det første anbringende

15 Den portugisiske regering har med det første anbringende anført, at den anfægtede beslutning ikke er tilstrækkeligt faktisk eller retlig begrundet.

16 Regeringen har bemærket, at både beslutning 98/653 og den anfægtede beslutning har hjemmel i direktiv 89/662 og 90/425, at de omhandler hasteforanstaltninger, der udgør en undtagelse til varernes frie bevægelighed, og at de derfor skal anvendes restriktivt.

17 Regeringen har præciseret, at forekomsten af BSE i Portugal i 1998 var på 105,6 tilfælde pr. million dyr på over to år, og at Portugal således i 1998 var omfattet af kategorien lande eller områder med en ringe BSE-incidens i henhold til kriterierne i artikel 3.2.13.1 i OIE's dyresundhedskodeks.

18 Den portugisiske regering har hævdet, at den allerede havde truffet forskellige foranstaltninger for at forebygge og udrydde BSE. Den har ikke bestridt, at der havde været visse mangler og en vis forsinkelse i vedtagelsen eller gennemførelsen af specifikke foranstaltninger. Der var under alle omstændigheder truffet et stort antal nye foranstaltninger, hvilket fremgik af rapporterne fra Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor.

19 I særdeleshed blev der fastslået væsentlige forbedringer under et veterinærbesøg fra den 14. til den 18. juni 1999. De mangler, der er anført i rapporten vedrørende dette besøg, angik alene detaljer, som de portugisiske myndigheder er fremkommet med forklaringer på.

20 Den portugisiske regering har den opfattelse, at konklusionerne i rapporten vedrørende dette besøg ikke berettiger til forlængelsen til den 1. februar 2000 af udførselsforbuddet i artikel 4 i beslutning 98/653, når man tager hensyn til bemærkningerne fra de portugisiske myndigheder og den oprindelige situation, som medførte, at Kommissionen traf denne beslutning.

21 Det fremgår i denne forbindelse af en undersøgelse af 1998-versionen af OIE's dyresundhedskodeks, som den portugisiske regering har påberåbt sig, at artikel 3.2.13.2 i denne kodeks endnu ikke indeholdt definitioner på »lande eller områder med ringe BSE-incidens« eller »lande eller områder med høj BSE-incidens«.

22 Det præciseres til gengæld i 1999-versionen af denne kodeks, at et land eller et område skal anses for at have en høj BSE-incidens, når bl.a. kriterierne i kodeksens artikel 3.2.13.1 er opfyldt, og når antallet af BSE-tilfælde pr. million dyr på over to år overstiger 100 i de sidste 12 måneder.

23 Den portugisiske regering har henvist til BSE-incidensen i 1998, der var på 105,6 tilfælde, men har ikke bestridt den BSE-incidens, der er anført i den anfægtede afgørelse, og som var på 211 tilfælde. Disse elementer er tilstrækkelige til at fastslå, at Portugal allerede i 1998 skulle anses for et land med en høj BSE-incidens i henhold til definitionen i 1999-versionen af OIE's dyresundhedskodeks, og at situationen på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede beslutning var forværret, idet BSE-incidensen var fordoblet.

24 Hvad angår rapporterne vedrørende de besøg, som Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor har aflagt i Portugal, skal det anføres, at den anfægtede beslutning henviser til rapporterne vedrørende besøgene fra den 22. februar til den 3. marts 1999 og fra den 19. april til den 23. april 1999.

25 Som det er fastslået af generaladvokaten i punkt 36 til 38 i hans forslag til afgørelse, er der i disse rapporter opregnet alvorlige mangler for så vidt angår overholdelsen af fællesskabslovgivningen vedrørende BSE og vedrørende fersk kød.

26 Henvisningen til disse rapporter udgør en passende og tilstrækkelig begrundelse for den konstatering, som fremgår af sjette betragtning til den anfægtede beslutning, af, at »der i løbet af kort tid var gjort et stort arbejde og sket væsentlige fremskridt med hensyn til at gennemføre foranstaltninger til at få risikoen under kontrol, selv om ikke alle foranstaltninger var gennemført på passende vis«.

27 Det er på grundlag af disse rapporter, at det i betragtningerne til den anfægtede beslutning er fastslået, at Portugal er et land med høj BSE-incidens, og at beskyttelsesforanstaltningerne mod BSE fortsat er utilstrækkelige i Portugal.

28 Disse konstateringer opfylder kravene i artikel 16, stk. 1, i beslutning 98/653, der bestemmer, at udførselsforbuddet skal tages op til revision »navnlig på baggrund af udviklingen i sygdommens forekomst og håndhævelsen af de relevante foranstaltninger«.

29 Hvad angår rapporten vedrørende veterinærbesøget i juni 1999 skal det af de årsager, der anføres nedenfor under behandlingen af det tredje anbringende, fastslås, at denne rapport ikke kunne tages i betragtning på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede beslutning.

30 Det følger heraf, at den anfægtede beslutning har en tilstrækkelig faktisk og retlig begrundelse. Det første anbringende kan således ikke tages til følge.

Det andet anbringende

31 Den portugisiske regering har med det andet anbringende gjort gældende, at den anfægtede beslutning er i strid med OIE's dyresundhedskodeks.

32 Ifølge regeringen har beslutning 98/653 og den anfægtede beslutning hjemmel i OIE's dyresundhedskodeks. Portugal tilhører i henhold til kodeksen kategorien lande med ringe BSE-incidens. Hvad angår sådanne lande kræver kodeksen ikke et fuldstændigt forbud mod udførsel, men alene detaljerede bestemmelser for de forskellige varekategorier.

33 Den portugisiske regering har konkluderet, at Kommissionen ikke har overholdt kodeksen i beslutning 98/653 og den anfægtede beslutning, idet Kommissionen helt har forbudt udførsler af kød og produkter forarbejdet af kød, selv om en sådan embargo på udførslerne ikke kan være krævet i henhold til kodeksen.

34 Det skal i denne forbindelse under alle omstændigheder fastslås, at den anfægtede beslutning ikke har hjemmel i OIE's dyresundhedskodeks, som anført af den portugisiske regering, men navnlig i artikel 10, stk. 4, i direktiv 90/425 og artikel 9, stk. 4, i direktiv 89/662. Når kodeksen nævnes i den anfægtede beslutning, er det fordi, det drejer sig om en referencetekst, der er udarbejdet af en international organisme, som er anerkendt for sin ekspertise.

35 Endvidere skal det af de årsager, der er anført af generaladvokaten i punkt 46 til 49 i hans forslag til afgørelse, fastslås, at der ikke er nogen uoverensstemmelse mellem anbefalingerne i OIE's dyresundhedskodeks og forbuddet i den anfægtede beslutning. Portugal var faktisk på tidspunktet for vedtagelsen af denne beslutning et land med høj BSE-incidens, som det fremgår ovenfor af præmis 23, hvorfor udførsel af oksekød ifølge kodeksen ikke kunne ske, medmindre

strenge betingelser var opfyldt, hvilket åbenbart ikke var tilfældet i den foreliggende sag.

36 Det følger heraf, at det andet anbringende ikke kan tages til følge.

Det tredje anbringende

37 Den portugisiske regering har med det tredje anbringende anført, at den anfægtede beslutning er truffet ved en tilsidesættelse af proceduremæssige krav, og at den er i strid med princippet om en forskriftsmæssig forvaltning.

38 Regeringen har den opfattelse, at Den Stående Veterinærkomité ikke havde alle oplysninger, da den under sit møde den 16. juli 1999 skulle behandle Kommissionens forslag til ændring af beslutning 98/653. Ifølge den portugisiske regering skulle komitéen have haft adgang til rapporten vedrørende veterinærbesøget i Portugal fra den 14. til den 18. juni 1999. Rapporten vedrørende dette besøg blev sendt til ministeriet for landbrug, udvikling af landdistrikter og fiskeri den 14. juli 1999 og blev modtaget hos Portugals faste repræsentation den 19. juli 1999.

39 Under det nævnte møde i Den Stående Veterinærkomité understregede repræsentanterne fra det forskellige medlemsstater vigtigheden af denne rapport og det forhold, at en beslutning ikke kunne tages på grundlag af rapporten vedrørende besøget fra den 22. februar til den 3. marts 1999. Kommissionen havde foreslået at underrette mundtligt om rapporten vedrørende veterinærbesøget i juni 199, hvilket den portugisiske delegation havde afvist, idet den endnu ikke havde modtaget rapporten, ikke kendte dens indhold og ikke var i stand til at tage stilling hertil.

40 Den portugisiske regering har ligeledes anført, at Den Stående Veterinærkomité skulle have haft adgang til de periodiske rapporter, som Den Portugisiske Republik i overensstemmelse med artikel 14 i beslutning 98/653 sendte til Kommissionen.

41 Det skal i denne forbindelse præciseres, at den af Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor udførte kontrol er reguleret i Kommissionens beslutning 98/139/EF af 4. februar 1998 om visse regler for veterinærkontrol på stedet foretaget af Kommissionens eksperter i medlemsstaterne (EFT L 38, s. 10).

42 Denne beslutnings artikel 7, stk. 1, præciserer, at »Kommissionen [...] i en skriftlig rapport til medlemsstaten [bekræfter] resultaterne af kontrollen senest 20 arbejdsdage efter besøget«, og at »[d]en berørte medlemsstat fremsætter sine bemærkninger senest 25 arbejdsdage efter modtagelsen af Kommissionens skriftlige rapport«.

43 Ifølge den portugisiske regering skulle rapporten vedrørende veterinærbesøget i juni 1999 have været sendt til de kompetente portugisiske myndigheder den 14. juli 1999 og skulle have været modtaget hos Portugals faste repræsentation den 19. juli 1999 for at overholde fristen i beslutning 98/139.

44 Den 16. juli 1999, hvor Den Stående Veterinærkomité afholdt sit møde, kunne rapporten vedrørende veterinærbesøget i juni 1999 ikke have været endelig og fuldstændig, idet Den Portugisiske Republik endnu ikke havde fremsat sine bemærkninger. Det er således i overensstemmelse med gældende fællesskabsbestemmelser, at Kommissionen alene til dette møde har fremlagt rapporterne vedrørende de to veterinærbesøg i februar og april 1999.

45 Det kan ikke bebrejdes Kommissionen, at den for tidligt har samlet Den Stående Veterinærkomité i forhold til veterinærbesøget i juni 1999. Som anført ville foranstaltningerne i artikel 4 i beslutning 98/653 nemlig udløbe den 1. august 1999, og i givet fald skulle der vedtages en ny beslutning inden denne dato.

46 Det kan heller ikke bebrejdes Kommissionen, at den ikke tidligere organiserede det veterinærbesøg, der fandt sted i juni 1999, med henblik på at kunne fremlægge den endelige og fuldstændige rapport for Den Stående Veterinærkomité, før den traf sin beslutning. For at en sådan rapport kunne være til rådighed i rette tid, skulle besøget have fundet sted i maj 1999. Det er imidlertid tilstrækkeligt at anføre, at den rapport, som er fremlagt for Den Stående Veterinærkomité, vedrørte det sidste veterinærbesøg, der blev gennemført fra den 19. til den 23. april 1999, og at rapporten, som det er understreget af generaladvokaten i punkt 37 i hans forslag til afgørelse, henviste til alvorlige mangler, bl.a. inden for identifikation af dyr, hvilket er mangler, som en måneds indsats bestemt ikke er nok til at rette op på.

47 Det skal atter anføres, at Kommissionen, ifølge den portugisiske regering, foreslog at underrette Den Stående Veterinærkomités medlemmer mundtligt om rapporten vedrørende veterinærbesøget i juni 1999, men at den portugisiske delegation modsatte sig dette.

48 Hvad angår de periodiske rapporter, som den portugisiske regering i overensstemmelse med artikel 14 i beslutning 98/653 sendte til Kommissionen, er det tilstrækkeligt at fastslå, at det drejer sig om dokumenter, der ikke indebar kontradiktion, og som Kommissionen ikke er forpligtet til at overgive til Den Stående Veterinærkomités medlemmer.

49 Det fremgår heraf, at det tredje anbringende ikke kan tages til følge.

Det fjerde anbringende

50 Den portugisiske regering har med det fjerde anbringende anført, at den anfægtede beslutning tilsidesætter proportionalitetsprincippet.

51 Regeringen har den opfattelse, at udførselsembargoen er en foranstaltning, der ikke er proportional med det forfulgte mål. Sammenligner man Portugals situation med situationen i Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland på tidspunktet for vedtagelsen af beslutningen om en embargo vedrørende denne medlemsstat, fremgår det, at Portugal er en mindre eksportør af kød og produkter forarbejdet af kød. De forholdsvis få udførsler er lettere at kontrollere end et betydeligt antal udførsler som dem fra Det Forenede Kongerige. Fællesskabet har i øvrigt ikke truffet nogen beskyttelsesforanstaltninger vedrørende Fællesskabets indførsler fra Schweiz, selv om en rapport fremhæver forskellige mangler og forskellige risici forbundet med BSE i dette land.

52 Der fandtes allerede forud for vedtagelsen af beslutning 98/653 en omfattende lovgivning i Portugal vedrørende forebyggelse og udryddelse af BSE. Denne lovgivning skulle fuldstændiggøres og forbedres. De detaljer, der i overensstemmelse med rapporten vedrørende veterinærbesøget i juni 1999 skulle bringes i orden, var af en sådan art, at det hverken var nødvendigt eller berettiget at forlænge udførselsembargoen i afventning af, at disse detaljer blev bragt i orden.

53 Den portugisiske regering har i denne henseende gjort gældende, at Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor fastslog forskellige forbedringer af lovgivningen og iværksættelse af fællesskabs- og national lovgivning under veterinærbesøgene i Portugal, der fandt sted fra den 22. februar til den 3. marts 1999 og fra den 14. til den 18. juni 1999. Kontoret konkluderede, at foranstaltninger, der var mindre strenge end en forlængelse af embargoen indtil

den 1. februar 2000, kunne være tilstrækkelige, såfremt foranstaltninger i det hele taget var nødvendige eller påkrævede.

54 Det skal i denne forbindelse fastslås, at det allerede fremgår af behandlingen af de to første anbringender, at den anfægtede beslutning var passende i forhold til det formål, den forfulgte, og at en genoptagelse af udførslerne således ikke umiddelbart kunne påregnes.

55 Hvad angår kontrollen med udførslerne fra Portugal skal det endvidere bemærkes, at der ikke, således om det fremgår af omstændighederne i punkt II.2.1.1 i rapporten vedrørende veterinærbesøget fra den 22. februar til den 3. marts 1999, er nogen fysisk kontrol med udførsler af oksekød, når det forlader territoriet. Ifølge punkt II.2.1.1 i rapporten vedrørende veterinærbesøget i juni 1999 er det først efter underskrivelsen af en aftale af 21. april 1999 mellem to instanser i den portugisiske administration, at en sådan kontrol har kunnet finde sted.

56 Hvad angår de foranstaltninger mod BSE, som de portugisiske myndigheder har vedtaget og iværksat, behøver man blot at læse rapporterne fra Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor for at blive overbevist om, at de mangler, der er understreget i rapporterne, ikke blot var detaljer, på trods af det af den portugisiske regering anførte.

57 Selv om det antages, at det ved bedømmelsen af den anfægtede beslutnings proportionalitet ville være relevant at støtte sig til situationen i andre medlemsstater eller tredjelande med hensyn til de risici, der er forbundet med BSE, eller udstrækningen af de foranstaltninger, som Fællesskabet har truffet i denne henseende, medfører sammenligningen mellem situationen i Portugal og i Det Forenede Kongerige og Schweiz ikke, at det kan fastslås, at den foranstaltning, der blev truffet i den anfægtede beslutning vedrørende Den Portugisiske

Republik, ikke var proportional. Genoptagelsen af udførslen af oksekød fra Det Forenede Kongerige blev først godkendt, efter at denne medlemsstat havde godtgjort, at den havde gennemført en udførselsordning, der var anbefalet af OIE's dyresundhedskodeks. Det fremgår imidlertid af et dokument, som den portugisiske regering har fremlagt under retsmødet, at det først var i december 2000, at der for Den Portugisiske Republik blev fastsat en dato, der kunne anvendes som referencedato i en sådan ordning. Det var således materielt umuligt at påregne en genoptagelse af udførslerne i 1999.

58 Hvad angår Schweiz er det tilstrækkeligt at fastslå, at BSE-incidensen dér har været endnu mindre end i Portugal, og at rapporten vedrørende et veterinært besøg, der blev gennemført i Schweiz af Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontor fra den 8. til den 12. februar 1999, ikke nævnte så alvorlige mangler som dem, der blev fundet under veterinærbesøgene i Portugal.

59 Det følger heraf, at det fjerde anbringende ikke kan tages til følge.

60 På baggrund af ovenstående skal det fastslås, at sagsøgerens påstande ikke kan tages til følge, og at Kommissionen derfor skal frifindes.

Sagens omkostninger

61 Da Den Portugisiske Republik har tabt sagen, bør det pålægges den at bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Den Portugisiske Republik bærer sine egne omkostninger.

La Pergola Wathelet Edward

Sevón von Bahr

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. juli 2001.

R. Grass A. La Pergola

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling